

GEMEENTE EZINGE

Cie 25/6
Molens 35/36

Aan
de Provinciale Molencommissie
Groningen,
secretaris: de heer Mr. R. Bolt,
p.a. Provinciehuis,
Groningen.

No. EZINGE, 31 mei 1956.
Antwoord op schrijven van , betreffende behoud van molens.

Gaarne roep ik Uw medewerking voor het volgende in.
Nadat in de loop van 1955 bij de raad dezer gemeente tot uitdrukking was gekomen, dat in beginsel slechts één windmolen in deze kleine gemeente op den duur met overheidssteun behouden zou kunnen worden, is er j.l. maandag andermaal officieus in dat college een discussie over dat vraagstuk geweest. Voor het dagelijks bestuur en mij was het nl. van belang om te weten, in welke richting stappen tot het behoud van een windmolen zouden dienen te gaan, nu de windmolen der familie Rijzinga te Garnwerd steeds meer in verval komt en de overigens in prima staat verkerende windmolen van H. de Groot te Feerwerd sinds december 1955 gedeeltelijk vleugellam is en dus ook dringend restauratie behoeft. Zeer tot mijn teleurstelling moest ik constateren, dat een geringe meerderheid (vier der zeven leden) niet bereid bleek het risico van aankoop, restauratie en behoud van een molen te nemen.

Twee raadsleden waren van oordeel, dat:

- a. Ezinge veel te klein is om een dergelijke last op zich te kunnen nemen;
- b. beschikbare middelen dienen te worden gebruikt voor voorzieningen als stratenverbetering, riolering, woning- onderhoud e.d.;
- c. er windmolens voldoende in de provincie verspreid staan en voor Ezinge geen taak is weggelegd, nu vanuit die gemeente b.v. mooie molens in Winsum, Adorp, Sauwerd, Oldehove kunnen worden gadegeslagen;
- d. op zich zelf gezien het behouden van een windmolen reeds een onmogelijke taak is, daar een molen economisch heeft afgedaan en de lasten voor behoud, onderhoud e.d. onevenredig hoog zijn;
- e. van enig rendement uit automatische stroomopwekking ook t.z.t. weinig valt te verwachten.

Twee andere raadsleden konden in beginsel wel voor het behoud van een windmolen gevoelen doch schrokken bij kennisneming van een globale schets der kosten zo terug, dat zij zich bij de tegenstemmers voegden.

Verheugend was, dat drie raadsleden (waarbij een wethouder) onvoorwaardelijk getuigden, dat zij het verlies van de molens in Ezinge als een verarming zagen, op grond

waarvan zij zich met een jaarlijks offer voor instandhouding wel konden verenigen.

Het ligt nu in mijn bedoeling zeer binnenkort andermaal deze aangelegenheid in een openbare raadsvergadering aan de orde te stellen, nu als officieel agendapunt. Ik zal trachten in die vergadering zoveel mogelijk bewijzen over te leggen van de opvattingen, die dienaangaande bij de bevolking van de desbetreffende dorpen zelf leven. Met het oog op de omstandigheid, dat deze kleine dorpjes zelf reeds de lasten dragen van de instandhouding van de middeleeuwse kerkjes in Oostum, Garnwerd en Feerwerd, meen ik, dat een actie om een wezenlijk gedeelte van aankoop en restauratie van de windmolens van particuliere zijde bijeen te brengen nagelaten moet worden. Ik zie hier eigenlijk overwegend en typisch een taak voor de gemeentelijke overheid.

Het zou voor mij evenwel een zeer bijzondere steun kunnen betekenen, indien ik Uwerzijds een duidelijke uitspraak over het al dan niet instandhouden van de onderwerpelijke molens uit een oogpunt van landschapsschoon en behoud van cultuurbezit zou kunnen krijgen, welke ik aan de raad kan voorhouden. Indien daarbij ook op de meer concrete vragen van kosten, subsidiemogelijkheden e.d. zou kunnen worden ingegaan, zou ik dat zeer toejuichen. Ter verduidelijking hiervan nog het volgende.

De sterk vervallen molen in Garnwerd zal m.i. voor plm. f. 2500,- aangekocht kunnen worden, terwijl restauratiekosten op rond f. 20.000,- kunnen worden begroot. De molen is niet meer als zodanig in gebruik en blijft dus stil staan, in afwachting van verantwoorde inrichting voor stroomopwekking.

De molen van De Groot te Feerwerd kan worden aangekocht voor f. 15.000,-, waartegenover De Groot de molen als bedrijfsruimte wil huren voor f. 525,- per jaar. Open vraag is, of een opvolger in het veevoederbedrijf van De Groot t.z.t. (b.v. na vijf tot tien jaren; De Groot is 62 jaar) eenzelfde huur zal willen of kunnen geven. Herstellingskosten van deze molen zullen rond f. 10.000,- bedragen. Er is dan onlogenbaar een beter geheel verkregen dan te Garnwerd. Ook deze molen is buiten gebruik en blijft buiten gebruik als windmolen, in afwachting eventueel van inrichting voor stroomopwekking.

Zeer moeilijk is voor mij de beantwoording van de vraag, aan welke molen de voorkeur moet worden gegeven. De molen in Feerwerd is in wezen veel deugdelijker en beter ingericht. Wordt zij niet als windmolen hersteld, dan zal zij nog tal van jaren als "peperbus" het dorp in sterke mate ontsieren.

De molen in Garnwerd vormt daarentegen meer een harmonisch en in zekere zin onverbreekbaar geheel met het dorp. Bij niet-restauratie zal zij echter binnen afzienbare tijd "opgeruimd" kunnen worden op grond van de sterk vervallen staat. Naast de molen is een brugwachterswoning, waarin dus een gemeenteambtenaar blijvend huist.

Ook een suggestie aan welke molen allereerst (eventueel uitsluitend) aandacht te schenken, zal ik zeer waarderen.

Zou het mogelijk zijn een bericht Uwerzijds binnen niet te lange tijd te ontvangen, nu ik deze zaak wel in de eerstvolgende raadsvergadering aan de orde dien te stellen?

De burgemeester van Ezinge,

*L. Mer namme.
Wat zal het
Behoud van een
molen aan de
Gemeente per
jaar kosten
kosten volgens
de afzetting
in de hand,
oprichten, i.v.
i' bij geheel
stilstaan.
L. in dien t.z.t.
Stroomopwekking
aan geschied.*

PROVINCIALE GRONINGSE MOLENCOMMISSIE

Aan de heer burgemeester
der gemeente EZINGE.

molen 36

inzake : restauratie windkorenmolen Garnwerd.

Groningen, *28* juni 1956.

Uw brief van 31 mei j.l. heeft in onze vergadering van 25 juni een onderwerp van bespreking uitgemaakt, zoals trouwens ook reeds in verschillende daaraan voorafgaande vergaderingen het geval is geweest. Wy delen u thans mee dat wy van oordeel zyn dat by een keuze tussen de molens van Feerwerd en Garnwerd de keus allereerst op laatstgenoemde molen moet vallen. Deze molen, die zo prachtig aan het Reitdiep gelegen is, vormt een onmisbaar element in het mooie dorpsbeeld en heeft grote landschappelyke waarde. Het zou een onherstelbaar verlies voor uw gemeente betekenen, wanneer hy zou moeten verdwynen. Onze voorkeur gaat derhalve zeer beslist uit naar restauratie van de Garnwerder molen. Het is ons gebleken dat het herstel van deze molen een hogere uitgave zal vorderen dan de in uw brief genoemde f 20.000.- Er zal daaraan zeker een som van f 30.000.- ten koste moeten worden gelegd. Wellicht kan daarin een subsidie worden verkregen van 50%, te weten van het ryk 40% en van de provincie 10%. De gemiddelde jaarlykse onderhoudskosten zyn te stellen op ongeveer f 1500.- Daarby maakt het weinig verschil of de molen steeds in bedrijf zal zyn, dan wel of hy stik zal staan. In deze onderhoudskosten wordt thans nog geen subsidie gegeven. In de toekomst zal dat misschien wel het geval zyn, als deze molen wordt opgenomen in de lyst, die zal worden opgemaakt ingevolge de nieuwe monumentenwet. Behalve het vorenstaande moet een bedrag worden uitgetrokken voor rente en aflossing van het ten laste der gemeente komende gedeelte van de restauratiekosten.

De molen zou meer rendabel kunnen worden gemaakt door hem geschikt te maken voor opwekking van electriciteit. Daarvoor moet worden gerekend op een extra - investering van rond f 10.000.-

Met

M

PROVINCIALE COMMISSIE GRONINGER MOLLECOMMISSIE

Aan de heer burgemeester
der gemeente KIRKE.

Handwritten signature

insake : restauratie windmolen van Garnwerd.

Groningen, 10 juni 1956

Met deze molen zal een electriciteitsopwekking te bereiken zijn van 25.000 à 30.000 Kwh.

Ten slotte zal de gemeente aandacht moeten schenken aan de bedieningskosten.

Wy zien zeer goed in dat voor deze molen bezwaarlyk een sluitende exploitatie zal kunnen worden bereikt. Toch heeft deze overtuiging ons niet kunnen verhinderen dat wy met volle overtuiging onze keus op de molen van Garnwerd hebben laten vallen.

Namens de commissie :

agr. J. H. de Jost, voorzitter

B, secretaris

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Met

M